

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – edukacja dla bezpieczeństwa – klasy ósme

Ogólne Kryteria oceniania:

Pierwszoplanowym kryterium oceniania są umiejętności Ucznia. Następnie zaangażowanie ucznia w proces nauczania – uczenia się, jego aktywność, utożsamianie się z problematyką i przejawianie zainteresowania przedmiotem.

Przy ustalaniu oceny uwzględniany jest również wysiłek wkładany przez Ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć, systematyczność udziału ucznia w zajęciach.

Ocena	Umiejętność i aktywność Uczeń:	Wiedza Uczeń:
Celująca	<ul style="list-style-type: none"> • inicjuje dyskusję • przedstawia własne (racjonalne) koncepcje rozwiązań, działań, przedsięwzięć • systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się tym z grupą • odnajduje analogie, wskazuje szanse i zagrożenia określonych rozwiązań □ wyraża własny, krytyczny, twórczy stosunek do omawianych zagadnień □ argumentuje w obronie własnych poglądów, posługując się wiedzą pozaprogramową • odnosi sukcesy w rywalizacji pozaszkolnej/pozalekcyjnej w konkursach, których tematyka pokrywa się z treściami kształcenia realizowanymi na zajęciach EDB	<ul style="list-style-type: none"> • zdobył wiedzę znacznie wykraczającą poza zakres materiału programowego

<p>Bardzo dobra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych źródeł informacji • samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy postawione przez nauczyciela • jest aktywny na lekcjach i uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych z zakresu EDB (zawodach, konkursach) lub zajęciach pozaszkolnych specyfice zbliżonej do przedmiotu • bezbłędnie wykonuje czynności ratownicze, koryguje błędy kolegów • odpowiednio wykorzystuje sprzęt i środki ratownicze □ sprawnie wyszukuje w różnych źródłach informacje o sposobach alternatywnego działania (także doraźnego) • umie pokierować grupą rówieśników 	<ul style="list-style-type: none"> • zdobył pełen zakres wiedzy przewidziany w programie • sprawnie wykorzystuje wiedzę z różnych przedmiotów do rozwiązywania zadań z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa
<p>Dobra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie korzysta ze wskazanych źródeł informacji • poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowoskutkowych • samodzielnie wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu złożoności • podejmuje wybrane zadania dodatkowe • jest aktywny w czasie lekcji • poprawnie wykonuje czynności ratownicze, umie dobrać potrzebny sprzęt i wykorzystać niektóre środki ratownicze 	<ul style="list-style-type: none"> • opanował wszystkie podstawowe treści programu oraz niektóre treści ponadpodstawowe.

Dostateczna	<ul style="list-style-type: none"> • pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji • samodzielnie wykonuje proste zadania w trakcie zajęć • przejawia przeciętną aktywność • potrafi podjąć działania podnoszące własne bezpieczeństwo 	<ul style="list-style-type: none"> • opanował podstawowe elementy programu, pozwalające na podejmowanie w otoczeniu działań ratowniczych i zabezpieczających
Dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy nauczyciela wykonuje proste zadania, • opanował najbardziej elementarne umiejętności z zakresu przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje braki w wiedzy, nie uniemożliwiają one jednak dalszej edukacji i mogą zostać usunięte
Niedostateczna	<ul style="list-style-type: none"> ☐ nie potrafi wykonać prostych poleceń, wymagających zastosowania podstawowych umiejętności 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje braki w wiedzy, które uniemożliwiają dalszy rozwój w ramach przedmiotu

Szczegółowe Kryteria Oceniania (wiadomości i umiejętności Ucznia na poszczególne oceny z EDB)

Lp	ocena				Wymagania Ucznia:
DZIAŁ PROGRAMOWY					I. Bezpieczeństwo państwa
cel	bdb	db	dst	dop	1. Bezpieczny obywatel, bezpieczny naród, bezpieczne państwo
x	x	x	x	x	– definiuje bezpieczeństwo
x	x	x	x	x	– wymienia rodzaje bezpieczeństwa
x	x	x	x	x	– wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa
x	x				– definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej

x	x	x	x	x	wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli
2. Bezpieczeństwo Polski w stosunkach międzynarodowych					
x	x	x	x		– opisuje geopolityczne położenie Polski
x	x	x	x		- omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego
x	x				– omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski
x	x	x	x		– opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski
x	x	x			– wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO)
x	x	x	x	x	- wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie
DZIAŁ PROGRAMOWY					II. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń

cel	bdb	db	dst	dop	1. Źródła zagrożeń
x	x	x	x	x	- wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń
x	x	x	x		- dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia
x	x	x	x		- omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom
x	x	x	x	x	- wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce
x	x	x	x	x	- wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom
x	x	x			- poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania
					2. Ostrzeganie o zagrożeniach i alarmowanie
x	x	x			- charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania
x	x	x	x	x	- wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze
x	x	x	x		- rozróżnia sygnały alarmowe
x	x	x	x	x	- wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych
x	x	x	x		- omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów
x	x	x	x		- opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego
x	x	x	x	x	wymienia sposoby przeciwdziałania panice
					3. Ewakuacja
x	x	x	x		- wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie
x	x	x			- rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji
x	x	x	x		- opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku
x	x	x	x	x	- rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne
x	x	x	x	x	zna szkolną instrukcję ewakuacji
x	x	x	x		- omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych
x	x	x			- opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji
x	x				uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych
					4. Zagrożenia pożarowe
x	x	x	x	x	- wymienia główne przyczyny pożarów
x	x	x	x		- opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru
x	x	x	x		- omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole
x	x	x			- opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego
x	x	x	x		- rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej
x	x	x			- wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonącą na człowieku
					5. Zagrożenia powodziowe
x	x	x	x	x	- wymienia główne przyczyny powodzi
x	x	x	x	x	- wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej
x	x	x	x		- wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi
x	x	x			- opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych
x	x	x	x		- planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej

x	x	x	x		uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi
					6. Ekstremalne warunki pogodowe
x	x	x	x	x	– wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka
x	x	x	x		opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur
x	x	x	x		omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz
					7. Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych
x	x	x	x	x	– wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych
x	x	x			– opisuje zagrożenia towarzyszące tym wypadkom
x	x	x	x	x	– wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce
x	x	x	x		– omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym i w miejscu zdarzenia
x	x	x	x		– omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny)
x	x	x			– opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR
x	x	x	x		– opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych
					8. Zagrożenia terrorystyczne
x	x	x			– omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru
x	x	x	x		– opisuje zasady zachowania się na wypadek: <ul style="list-style-type: none"> • strzelaniny • znalezienia się w sytuacji zakładniczej • ataku bombowego • ataku gazowego • otrzymania podejrzanej przesyłki
x	x	x	x		– rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych
					9. Próba ewakuacyjna
x	x	x	x	x	– zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji
x	x	x	x		– rozpoznaje znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej
x	x	x			– zna treść szkolnej instrukcji ewakuacji
x	x	x	x		– prawidłowo wykonuje nakazane czynności
x	x				– wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób
x	x	x	x		– zachowuje spokój i opanowanie
DZIAŁ PROGRAMOWY					III. PODSTAWY PIERWSZEJ POMOCY
cel	bdb	db	dst	dop	1. Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy
x	x	x			– wyjaśnia termin „pierwsza pomoc”
x	x	x	x		– określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym
x	x	x	x		– wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych
x	x	x			– wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”

x	x	x	x		- opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia
---	---	---	---	--	---

x	x	x	x		- wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy
---	---	---	---	--	--

					2. Postępowanie w miejscu zdarzenia
--	--	--	--	--	--

x	x	x	x	x	- wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób
---	---	---	---	---	--

x	x	x	x	x	- wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym
---	---	---	---	---	--

x	x	x	x		- demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych
---	---	---	---	--	--

x	x	x	x		- poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową
---	---	---	---	--	--

x	x	x	x	x	- podaje numery alarmowe
---	---	---	---	---	--------------------------

x	x	x			- podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy
---	---	---	--	--	---

x	x	x			- opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych
---	---	---	--	--	--

					3. Pomoc osobie nieprzytomnej
--	--	--	--	--	--------------------------------------

x	x	x	x		- wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”
---	---	---	---	--	---

x	x	x			- opisuje ogniwa łańcucha przeżycia
---	---	---	--	--	-------------------------------------

x	x	x	x		- ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku
---	---	---	---	--	---

x	x	x	x		- ocenia stan świadomości poszkodowanego
---	---	---	---	--	--

x	x	x	x	x	- wymienia objawy utraty przytomności
---	---	---	---	---	---------------------------------------

x	x	x	x		- ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC
---	---	---	---	--	--

x	x	x	x		- udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło-żuchwa)
---	---	---	---	--	--

x	x	x	x		- wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej
---	---	---	---	--	--

x	x	x	x		- sprawdza, czy poszkodowany oddycha
---	---	---	---	--	--------------------------------------

x	x	x	x		- układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej
---	---	---	---	--	--

x	x	x	x		- zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną
---	---	---	---	--	---

x	x	x	x		- umiejętnie stosuje folię NRC
---	---	---	---	--	--------------------------------

x					- wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB
---	--	--	--	--	--

x	x	x			- wymienia główne przyczyny omdlenia
---	---	---	--	--	--------------------------------------

x	x				- charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie
---	---	--	--	--	--

x	x				- udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia
---	---	--	--	--	---

					4. Resuscytacja krążeniowo- -oddechowa
--	--	--	--	--	---

x	x	x			- definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa”
---	---	---	--	--	---

x	x				- opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej
---	---	--	--	--	---

x	x	x	x	x	- wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności
---	---	---	---	---	--

x	x	x	x		- omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci
---	---	---	---	--	---

x	x	x	x		- wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze)
---	---	---	---	--	---

x	x	x	x		- stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO
---	---	---	---	--	--

x	x	x	x		- opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego
---	---	---	---	--	---

x	x	x			- przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej
---	---	---	--	--	---

					5. Apteczka pierwszej pomocy
x	x	x			– omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy
x	x	x	x	x	– wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: <ul style="list-style-type: none"> • samochodowej • turystycznej • domowej
x	x	x			– opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy
x	x				– proponuje improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia
					6. Tamowanie krwotoków
x	x	x	x	x	– wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający
x	x	x	x		– wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające
x	x	x	x		– wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je
x	x	x	x		– stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran
x	x	x	x		– bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne
x	x				– wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna)
x	x				– demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa
					7. Złamania i zwichnięcia
x	x	x			– wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie
x	x	x	x		– zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów
x	x	x	x		– zakłada temblak – omawia pryncypialne zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa
x	x	x			– opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa
x	x	x			– podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie
					8. Oparzenia i odmrożenia
x	x	x	x	x	– wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie
x	x	x	x		– omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> • oparzeń termicznych • oparzeń środkami chemicznymi • wychłodzenia organizmu i odmrożeń
x	x	x	x		– demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny
x	x				– proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci
					9. Inne groźne przypadki
x	x	x	x		omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> - zadławienia <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia ▪ wykonuje na manekinie rękoczyn ratunkowe w przypadku zadławienia ▪ wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci
x	x	x	x		omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: <ul style="list-style-type: none"> – zawału serca – udaru mózgu

					– porażenia prądem
x	x	x			omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: - napadu padaczkowego - ciała obcego w oku - zatrucia - tonięcia - ukąszenia – użądlenia
x	x	x	x		– omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wymienionych wypadkach
DZIAŁ PROGRAMOWY					IV. EDUKACJA ZDROWOTNA / PROFILAKTYKA ZDROWOTNA Zdrowie w wymiarze indywidualnym i zbiorowym
cel	bdb	db	dst	dop	1. Zdrowie jako wartość. Zasady zdrowego stylu życia
x	x	x			– definiuje zdrowie
x	x	x			– wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym
x	x	x			– wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ
x	x	x	x	x	– wymienia zachowania prozdrowotne
x	x	x	x	x	– wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków
x	x	x			– opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe
x	x	x	x		– określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych
x	x	x	x		– wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania
x	x	x	x		– analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem
x	x	x			– proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym
					2. Choroby cywilizacyjne
x	x	x			– wymienia główne choroby cywilizacyjne
x	x	x			– wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych
x	x	x	x		– wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie
x	x	x	x		– proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu
x	x	x			– omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych
x	x				– proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym
					3. Komunikacja interpersonalna w trosce o zdrowie
x	x	x	x		– omawia znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej
x	x	x	x		– wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna”

x	x	x			– wymienia i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej
x	x				– charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego
x	x	x	x	x	– wymienia zasady aktywnego słuchania
x	x	x	x	x	– wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne
x	x	x	x	x	– wymienia zasady asertywności
x	x	x	x		– buduje komunikaty asertywne
x	x	x	x		– odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury
x	x	x			– proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji